

Mødet den 3. Maj 1917.

Fraværende: Samuelsen.

1. (J. Nr. 637—1916). Skrivelse af 24. April 1917 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at **Udgiften til forskellige kommunale Foranstaltninger maa udredes af Laanet af 1909.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 638—1916). Skrivelse af 20. April 1917 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at **Udgiften til Opførelsen af 3 Stalde paa Kvægtorvet maa udredes af Laanet af 1909.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 635—1916). Skrivelse af 24. April 1917 fra Indenrigsministeriet med Samtykke til, at **Udgiften til Erhvervelse af Direktørboligen ved Observatoriet maa udredes af Laanet af 1909.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 94—1917). Regnskab for **Den gamle Borgmestergaard** for 1916—17.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 23¹—1917). Regnskab for **Aarhus Museums Bygninger** for 1916—17.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 23¹—1917). Regnskab for **Aarhus Museums historiske Afdeling** for 1916—17.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 89—1917). Regnskab for Gartner **C. N. Sjelles og Datters Fribolig og Legat** for 1916—17.
Toges til Efterretning.
8. (J. Nr. 23²—1917). Beretning og Regnskab for **det kommunale Arbejdsanvisningskontor** for 1916—17.
Toges til Efterretning.
9. (J. Nr. 108—1917). Udkast til nyt **Reglement for Ordenens Overholdelse i Aarhus Havn**.
Indsendes til Approbation af Ministeriet.
10. (J. Nr. 112—1917). Fra et Flertal i Dyrtidsudvalget forelaa følgende Indstilling angaaende **Dyrtidsforanstaltninger** i Henhold til Lov Nr. 397 af 28. December 1916:

»Flertallet i Dyrtidsudvalget (Formanden, Mikael Johansen og J. Chr. Møller) indstiller til Byraadet at tage følgende Beslutning:

I Maanederne Juni 1917—Marts 1918 (begge inklusive) tilstaas der enhver her i Kommunen bosat Familie, der ved den sidst afholdte Ligning er ansat til en Skatteindtægt af 2000 Kr. og derunder, og som ikke modtager Understøttelse af det offentlige (Fattigvæsenet eller Hjælpekassen), en Understøttelse af Kommunens Kasse til Beløb 2 Kr. pr. Maaned for hvert i Hjemmet værende Barn under 15 Aar. — Naar et Barn i det paagældende Tidsrum fylder 15 Aar, ophører Understøttelsen fra og med den 1. i den nærmest paafølgende Maaned. — Byraadet forbeholder sig, forsaavidt de ved Dyrtiden fremkaldte Forhold maatte ændres, at tilbagekalde eller ændre nærværende Beslutning.

De i Henhold til det saaledes vedtagne afholdte Udgifter dækkes ved en Tillægsskat, der udskrives i Henhold til Loven af ²⁸/₁₂ 1916 § 8 saaledes, at den i Henhold til nævnte Lovs §

9. 2. Stykke, skal udskrives som personlig Kommuneskat, paalignes som en procentvis Forhøjelse af den personlige Kommuneskat for de Skatteydere, hvis Indkomst ifølge den i 1917 foretagne Ligning er ansat til 6000 Kr. og derover.»

Fra et Mindretal i Udvalget forelaa følgende Indstilling:

»Undertegnede Mindretal af det af Byraadet nedsatte Dyrtidsudvalg, bestaaende af Folketingsmand F. F. Samuelsen og Typograf Marthin Pedersen, tillader sig herved, efter at Sagen har været drøftet i det samlede Udvalg, hvor der ikke er opnaaet Enighed, at fremsætte følgende Forslag:

At Byraadet indhenter Indenrigsministeriets Samtykke til, i Henhold til Lov Nr. 397 af 28. Decbr. 1916 om kommunale Dyrtidsforanstaltninger, at nedsætte Varepriserne paa de vigtigste Levnedsmidler til et samlet Beløb af 2 Kr. pr. Individ pr. Maaned, og at denne Prisnedsættelse sker i Henhold til samme Lovs § 2, saaledes at den kommer alle Kommunens Beboere til gode.

Regner man med Indbyggerantallet 65,858, bliver den samlede Udgift i de 11 Maaneder, der er tilbage til Lovens Ophør, 1,448,876 Kr., hvoraf Statens Andel vil blive 482,958 Kr. 67 Øre. Kommunens Andel i Udgifterne, 965,917 Kr. 33 Øre, foreslaas dækket paa den i samme Lovs § 9 anførte Maade med $\frac{1}{4}$ af Formueskatten og 1 pCt. af Aktieselskabernes skattepligtige Indtægt, samt at der paalignes en Tillægs-skat paa de af Byens Borgere, der har skattepligtig Indtægt af 6000 Kr. og derover.»

Endvidere forelaa følgende af Kommunebogholderen og Skatteinspektøren afgivne Oplysninger med Hensyn til Vareprisnedsættelser og Tillægsskat m. m.:

»Efter det ærede Udvalgs Ønske skulle vi her tillade os at fremsende forskellige Beregninger og Oplysninger med Hensyn til Vareprisnedsættelser og Tillægsskat m. m.

15 Kr. for hver af 65,858 Indbyggere bliver.....	<u>987,870 Kr.</u>
--	--------------------

Efter indgaaende Samtale med den tidligere Formand for Hjælpekassen mene vi at kunne regne med, at der til denne vil medgaa i Tidsrummet fra $\frac{1}{4}$ 1917 til $\frac{31}{3}$ 1918 i Henhold til Dyrtidsloven af $\frac{28}{12}$ 1916.....	765,000 Kr.
---	-------------

Dette Beløb er fremkommet ved at lægge til Grund det maanedlige Gennemsnit af den Udgift, der er falden i de første 3 Maaneder af nævnte Tidsrum.

Til Indretning af Folkekøkken ca.	20,000 »
-----------------------------------	----------

Til Rabat paa Kul og Kokes inden 1. April 1917:

Efter seneste Opgivende fra Belysningsvæsenet, hvis Opgørelse overfor Byens Hovedkasse endnu ikke foreligger, maa der her regnes med ca.	60,000 »
---	----------

Til Rabat paa Kul og Kokes i i Vinteren 1917—18 maa man antagelig regne med mindst	<u>80,000 »</u>
--	-----------------

At overføre...	925,000 Kr.
----------------	-------------

Overført... 925,000 Kr.

Efter Folketingsmand Samuelsens Udtalelser i sidste Møde skulde der regnes med 2 Kr. maanedlig pr. Indbygger til Prisnedsættelse paa Livsfornødenheder, hvilket vil udgøre for 66,000 Indbyggere i 10 Maaneder 1,320,000 Kr.

Heraf falder der ind under Dyrtidslov. § 2 1,257,130 »

62,870 »

Dyrtidslovens § 1, jfr. § 3 987,870 Kr.

Heraf bærer Staten de $\frac{2}{3}$ 658,580 »

Rest at dække med Tillægsskat 329,290 Kr.

Af de ovenfor opførte 765,000 Kr. er der imidlertid medgaaet 153,000 Kr. i Vintermaanederne $\frac{1}{1}$ 1917 til $\frac{31}{3}$ 1917, og Byens Andel heraf skal altsaa inddrages under Tillægsskatten for 1916—17.

Byens Andel udgør $\frac{1}{3}$ eller..... 51,000 Kr.

Ligeledes Byens Andel i de 20,000 Kr. til Folkekøkkenets Indretning og de 60,000 Kr. til Rabat paa Kul og Kokes inden 1. April 1917, altsaa $\frac{1}{3}$ af 80,000 Kr. 26,667 Kr.

77,667 Kr.

Rest til Tillægsskat for 1917—18 251,623 Kr.

At overføre... 251,623 Kr.

Overført... 251,623 Kr.

Dyrtidslovens § 2.

Det foran opførte

Beløb 1,257,130 Kr.

Heraf bærer Staten

$\frac{1}{8}$ 419,043 »

Rest at dække med Tillægsskat 838,087 »

Tillægsskat for 1917—18 i H. t.

Dyrtidslovens §§ 1 og 2, jfr. § 3. 1,089,710 Kr.

Desuden vil der for 1917—18

blive at dække med Tillægsskat:

Dyrtidshjælp til kom-

munale Tjenestemænd

og Arbejdere: Den sid-

ste Bevilling var paa

100,000 Kr., hvoraf de

de tre Fjerdedele bæ-

res i 1917—18, altsaa 75,000 Kr.

Den paa Kommunen

faldende Del af Under-

støttelsen til indkaldte

værnepligtiges Fami-

lier ca. 86,000 »

Kommunens Andel

i ekstraordinær For-

højelse af Alderdoms-

understøttelse, vedta-

get i H. t. ministerielle

Cirkulærer 100,000 »

261,000 Kr.

Ialt at dække med Tillægsskat

for 1917—18 1,350,710 Kr.

Heraf dækker Aktie-

selskaber 130,000 Kr.

At overføre... 130,000 Kr. 1,350,710 Kr.

Overført...	130,000 Kr.	1,350,710 Kr.
$\frac{1}{4}$ af Formueskatten	25,000 »	
Ejendomsskyld og		
Erhvervsskat	6,000 »	
		161,000 Kr.

Rest at dække af Skatteydere,
der svare Formue- og Lejlighedsskat 1,189,710 Kr.

Da det jo er Tanken, at dette Beløb skal dækkes af Skatteydere, hvis Skatteindtægt for 1917—18 er 6000 Kr. eller derover — hvilke Skatteyderes Indtægt er ca. 55 % af den samlede Skatteindtægt — vil der for 1917—18 blive at paaligne disse Skatteydere en Tillægsskat af $5\frac{9}{10}$ %. Den almindelige Ligningsprocent for det samme Aar er $7\frac{6}{10}$ %.

Forholdet mellem Tillægsskattens Størrelse og Byens Skatteevne for det Aar, i hvilket Tillægsskatten skal betales, er imidlertid noget anderledes. Tillægsskatten for 1917—18 skal udredes i 1918—19, men bygges paa Skatteindtægten for 1917—18, altsaa paa Indtægten for Kalenderaaret 1916. Skatteindtægten, der i Krigsaarene er fordoblet, og som alene for 1916—17 til 1917—18 gik op med ca. 12 Mill. Kr., er efter Ligningen for 1917—18 noget over 36 Mill. Kr., men en saadan Indtægt kan der efter de nuværende Forhold at dømme slet ikke regnes med paa det kommende Aars Ligning. Regner man med, at der ved Skatteligningen for 1918—19 vil fremkomme en Skatteindtægt paa omtrent det samme Beløb som for 1916—17, altsaa ca. 24 Mill. Kr., kan man sikkert ikke regne højere, og dette Beløb vil antagelig endda vise sig at være for højt. Saa kommer Spørgsmaalet om, hvormeget Budgettet for 1918—19 vil kræve tilvejebragt gennem Formue- og Lejlighedsskat.

Her maa man efter vort Skøn regne med omtrent samme Beløb som paa Budgettet for 1917—18. Ganske vist have Forholdene krævet, at Budgettet for 1917—18 er meget højt, men der findes ogsaa paa det en meget stor Indtægt i Form af Aktieselskabsskat, hvoraf en væsentlig Del vil gaa over paa Formue- og Lejligheds-skatten paa næste Budget. Under disse Forhold vil den almindelige Skatteprocent for 1918—19 blive $11\frac{4}{10}$, og naar saa hertil lægges den Tillægsskat, der efter det foranstaaende skal udredes i det samme Aar, kommer Ligningsprocenten for den paagældende Gruppe af Skatteydere op paa $20\frac{8}{10}$, idet Tillægsskatten, naar den bringes i Forhold til Skatteindtægten for 1918—19, altsaa i Forhold til Indtægten i 1917, kommer til at udgøre $8\frac{9}{10}$ % af den paa den oftnævnte Gruppe faldende Skatteindtægt.

Efter det af Fabrikant Møller fremsatte Forslag, hvorefter der skulde uddeles Dyrtdismærker til Familier med Børn under 15 Aar, saaledes at der for hver Familie, hvis Indtægt er 2000 Kr. eller derunder, beregnes 2 Kr. maanedlig for hvert Barn, vil der i Henhold til den fra Skattekontoret tidligere fremsendte Opgørelse blive at regne med 14,516 Børn, hvilket i 10 Maaneder vil medføre en Udgift af..... 290,320 Kr.

Heraf kan henføres under Dyrtdislovens § 1 62,870 »

Rest 227,450 Kr.

Udover det Beløb, der bliver at dække med Tillægsskat i H. t. Dyrtdislovens § 1, jfr. § 3, bliver der altsaa at dække 227,450 Kr. Dette

sidstnævnte Beløb maa Kommunen selv bære. Det kan ikke henføres under Dyrtidslovens § 2, fordi Foranstaltningen ikke kommer Kommunens samtlige Beboere tilgode.

Det Beløb, der ved denne Foranstaltnings Gennemførelse vil falde paa Skatteydere, hvis Indtægt er 6000 Kr. eller derover, vil da kun komme til at udgøre 579,073 Kr. i Stedet for 1,189,710 Kr., og Tillægsskatten for 1917—18, beregnet efter Skatteindtægten i Kalenderaaret 1916, vil saa komme til at udgøre $2\frac{9}{10}$ % i Stedet for $5\frac{9}{10}$, medens samtidig den Skattebyrde, der falder i 1918—19, bliver, naar den sammenholdes med Skatteindtægten for 1918—19, nedbragt fra $20\frac{3}{10}$ til $15\frac{7}{10}$ %.

Det bemærkes, at i vor Fremstilling af 17. d. M. regnede vi med 11 Maaneder. Her have vi kun regnet med 10 Maaneder, da det jo ikke godt kan tænkes, at den foreslaaede Foranstaltning kan blive iværksat fra et tidligere Tidspunkt end fra 1. Juni«.

Formanden erindrede om, at Dyrtidsudvalget var blevet nedsat efter Byraadvalget, men at man allerede forinden dette havde overvejet, om det vilde være formaalstjenligt at iværksætte Dyrtidsforanstaltninger i Henhold til Loven af 28. December 1916. Foranledningen hertil havde været det fra Arbejdernes Fællesorganisation fremsendte Andragende om Nedsættelse af Prisen paa forskellige Fødevarer. Udvalgets Flertal havde fundet de foreslaaede Foranstaltninger for for vidtgaaende, og man var ikke naaet til noget Resultat. Efter Valget havde man taget Sagen op igen, men heller ikke nu var man naaet til Enighed i Udvalget, og der forelaa derfor baade en Flertals- og en Mindretalsindstilling. Taleren gennemgik dernæst

begge Forslag samt Kommunebogholderens og Skatteinspektørens Beregninger angaaende Forslagenes økonomiske Rækkevidde og Tillægsskattens Størrelse. Endvidere gjorde Taleren opmærksom paa, at Mindretallets Forslag krævede en nærmere Udformning, for saa vidt det ikke angav, hvilke Livsfor nødenheder det omfattede, og hvor store Prisnedsættelserne skulde være, samt at der, og dette gjaldt begge Forslag, hvis der skulde udskrives Tillægsskat, skulde tages Beslutning herom i to paa hinanden følgende Møder. Derfor var der dog ikke noget i Vejen for allerede nu at tage Beslutning om, hvilke Fornødenheder Prisnedsættelserne skulde omfatte, og hvor store Prisnedsættelserne skulde være, idet Beslutningen om Tillægsskatten kunde tages i et senere Møde. Som Grund til, at Udvalgets Flertal ikke kunde gaa med til Mindretallets Forslag anførte Taleren, at medens Skatteprocenten nu var $7\frac{6}{10}$, vilde der efter Mindretallets Forslag blive en Tillægsskat for Skatteydere med 6000 Kr. eller derover i Indtægt af $5\frac{9}{10}$ %, altsaa ret nær op til den almindelige Skatteprocent, og at denne Tillægsskat først vilde være at erlægge i Sommeren 1918, altsaa paa en Tid da det maatte antages, at de paagældende Skatteyderes Indtægter var gaaet betydeligt ned. Mindretallet mente, at naar Skatteindtægten var ca. 36 Millioner, maatte det anses for en saa ganske særlig Højde, at man maatte regne med en betydelig Nedgang i 1917. Satte man Skatteindtægten for dette Aar til 24 Millioner, regnede man næppe for lavt. Det maatte nemlig erindres, at mange af de Skatteydere, som i 1916 havde haft ekstraordinært høje Indtægter, i 1917 vilde gaa ned til ordinære Indtægter, hvoraf endda saa den ekstraordinært høje Skat for Indtægten i 1916

skulde fradrages. Det kunde derfor forudses, at Tillægsskatten vilde føles uforholdsmæssig stærkt. Desuden ansaa Flertallet det for stridende mod Dyrtidslovens Forudsætninger, at en Tillægsskat blev saa høj i Forhold til den ordinære Skat, og det maatte derfor, hvis Mindretallets Forslag skulde blive vedtaget, forbeholde sig at anmode Ministeren om ikke at give sit Samtykke til Udskrivningen af Tillægsskatten. Efter Mindretallets Forslag vilde de paagældende Skatteydere efter Kommunebogholderens og Skatteinspektørens Beregning komme op paa en samlet Skatteprocent af $20\frac{3}{10}$, og en saadan Skat vilde det i mange Tilfælde blive vanskeligt, ja umuligt at inddrive. Flertallet maatte i det hele taget anse en saa høj Skat for ganske ødelæggende for Kommunen. Dernæst maatte det bemærkes, at den Fordel, der vilde opnaas ved Prisnedsættelserne, ikke stod i noget som helst rimeligt Forhold til Byrderne for Skatteyderne. Den hele Prisnedsættelse vilde jo efter Mindretallets Forslag blive 20 Kr. pr. Individ for de 10 Maaneder, og dette Beløb maatte anses for ret ringe i Sammenligning med den betydelige Prisstigning paa saa godt som alle Livsfornødenheder. Endvidere ansaa Udvalgets Flertal det for urimeligt at lade Prisnedsættelserne komme alle Indbyggerne tilgode. For den bedrestillede Dels Vedkommende vilde Nedsættelserne jo ikke betyde synderligt, men alligevel var det nødvendigt at regne med, at alle Borgerne vilde benytte dem, hvilket vilde bevirke, at Administrationen vilde blive ret omfattende. Iøvrigt havde Kommunen allerede gentagne Gange tilstaaet de alderdomsunderstøttede betydelige Forhøjelser, ligesom ogsaa Kommunens Funktionærer havde faaet Dyrtidstillæg, foruden at der gennem Hjælpekassen blev

ydet betydelige ekstraordinære Understøttelser. Derved var der allerede paaført Kommunen store Udgifter, men til Gengæld var ogsaa Dyrtidens Følger tildels afhjulpne. Endelig mente Flertallet ikke, at der her i Byen herskede en saadan Nødstilstand, at det nu var nødvendigt at gaa saa vidt, som Mindretallet foreslog. Indtægtsstigningen skyldtes efter de foreliggende Oplysninger en jævn Forøgelse ogsaa blandt de mindre bemidlede, til dels fordi Arbejdsløsheden kun havde været forholdsvis ringe. Ganske vist var der i den sidste Tid blevet en Del Arbejdsløshed, men ikke saa meget, at den kunde begrunde saa ekstraordinære Foranstaltninger, som Mindretallet foreslog. Derimod skulde Flertallet ikke nægte, at der kunde komme en Tid, hvor det vilde blive nødvendigt at træffe videregaaende Foranstaltninger, men netop derfor vilde det være uheldigt for tidligt at lægge saa store Byrder paa Kommunen, at Modstandskraften vilde være svækket, naar der rigtig blev Brug for den.

Marthin Pedersen henviste til Mindretallets Indstilling, som han anbefalede at vedtage. Det var rigtigt, at Spørgsmaalet om Gennemførelse af Dyrtidsforanstaltninger ikke var noget nyt, idet Byraadet jo gentagne Gange i den senere Tid havde været stillet overfor dertil sigtende Forslag, men uden at give dem sin Tilslutning. Spørgsmaalet var, om der kunde siges at være Trang til Stede til at gennemføre et Forslag som det af Mindretallet stillet, og dette Spørgsmaal maatte efter Talerens Mening absolut besvares bekræftende. De økonomiske Forhold for den arbejdende Klasse af Befolkningen og for store Dele af den saakaldte Middelstand var blevet af en saadan Art, at man maatte standse ved Tanken om,

hvorledes Hjemmene kunde opretholdes. Dersom man undersøgte Forholdene nøjere, maatte man erkende, at der var stor Trang til Stede i mangfoldige Hjem. Mange havde vel nok ved Krigens Begyndelse kunnet møde Dyrtiden ved egne Midler, men disse var nu opbrugte. Ganske vist havde Arbejderne dels gennem nye Lønoverenskomster og dels ved den mindre Arbejdsløshed opnaaet en Indtægtsforøgelse af ca. 12 %, men Priserne paa Livsfornødenheder var til Gengæld steget med ca. 40 %, foruden at Ildebrændselet var blevet saa overordentlig dyrt, at mange slet ikke havde kunnet købe det. Ligeledes var Prisen paa Klæder og Fodtøj steget i betydelig Grad, og Huslejen var blevet 10—15 % højere, saa det var forstaaeligt, at Merindtægten langt fra kunde opveje de forøgede Udgifter. Efter Talerens Opfattelse havde man nu naaet det Tidspunkt, at det var umuligt for mindre bemidlede at fortsætte, hvis Hjemmene ikke skulde opløses, og det var derfor fuldt forsvareligt at komme baade Arbejderne og Middelstanden til Hjælp. Dette havde Lovgivningsmagten ogsaa haft Forstaaelsen af, hvilket kunde ses deraf, at Dyrtidsloven var blevet vedtaget med Enstemmighed. Som bekendt blev det i Dyrtidslovens to første Paragraffer angivet, hvorledes Kommunerne kunde gaa frem efter deres Bestyrelses Skøn, og for Aarhus Kommunes Vedkommende var Forholdet saaledes, at man ikke kunde nøjes med at anvende § 1, idet man saa ikke paa langt nær vilde afhjælpe Nøden i mangfoldige smaatstillede Hjem. Det var derfor nødvendigt ogsaa at anvende § 2, der hjemlede Kommunalbestyrelserne Ret til at foretage Prisnedsættelser paa de almindelige Livsfornødenheder. At det var nødvendigt at gaa ud over Dyrtidslovens § 1, anerkendte Dyr-

tidsudvalgets Flertal ved at stille sit Forslag, som dog, selv om det vilde hjælpe noget, langt fra var vidtgaaende nok. Dette Forslag, der gik ud paa at yde en Hjælp af 2 Kr. pr. Maaned pr. Barn til Familier med en Indtægt af 2000 Kr. og derunder, vilde forhindre, at Hjem uden Børn kunde faa Hjælp, hvor ringe end Indtægten var, og dette syntes ikke forsvarligt. For et Hjem med 2 Børn vilde Hjælpen efter Flertallets Forslag kun blive 25 Øre pr. Individ om Ugen, og dette vilde naturligvis ikke betyde synderligt, hvis Indtægten kun var 12—1400 Kr. Endelig kunde det vel ogsaa siges, at mange Hjem med noget over 2000 Kr. i Indtægt kunde trænge til Hjælp, men saadanne Hjem vilde efter Flertallets Forslag være ganske afskaaret fra at faa Hjælp. Det var saaledes nødvendigt, at Byraadet vedtog de videregaaende Foranstaltninger, hvortil Mindretallets Forslag sigtede. Selv om disse Foranstaltninger blev iværksat, vilde Hjælpen ikke holde Hjemmene skadesløse for Udgiftsstigningen, men der maatte jo efter Loven være en Grænse. Dog kunde Tilstanden meget vel udvikle sig saaledes, at man maatte gaa til endnu mere vidtgaaende Foranstaltninger. — Det næste Spørgsmaal var saa, hvorledes Merudgiften skulde skaffes, og her skulde Taleren villigt indrømme, at det blev en stor Udgift for den Del af Skatteyderne, som skulde afholde den. Mindretallets Forslag gik ud paa, at Udgiften skulde afholdes ved en Tillægsskat paa Indtægter paa 6000 Kr. og derover. Det kunde vel nok tænkes, at der mellem disse Skatteydere var Hjem, hvor Tillægsskatten vilde føles haardt, men gennemgaaende kunde der nok regnes med, at Folk med en Indtægt af 6000 Kr. og derover bedre kunde taale denne Merudgift, end den al-

mindelige Befolkning kunde taale Dyrtiden. Desuden maatte der regnes med, at mange havde haft ekstraordinært store Indtægter paa Grundlag af den Merudgift, de mange Smaahjem havde haft, og det var da naturligt, at de maatte tilbagebetale en Del til de forurettede. Taleren kunde ikke tænke sig, at Ministeren skulde nære nogen Betænkkelighed ved at give sit Samtykke til et Forslag som Mindretallets. Sluttelig anbefalede Taleren Mindretallets Forslag og bemærkede, at dettes tekniske Side naturligvis nærmere maatte udformes, men at det jo næppe vilde volde større Vanskelighed. Tanken var at anvende Kuponer lydende paa 2 Kr. ved Indkøb af Brød, Mel, Margarine og Fedt og maaske enkelte andre Varer, men det kunde altsaa nærmere overvejes.

Møller kunde ganske slutte sig til Formandens Udtalelser. Det vilde ses af Kommunebogholderens og Skatteinspektørens Beregning, at der gennem Hjælpekassen var blevet ydet forsvarlig Hjælp til alle, der trængte der til, og det havde ingen i Byraadet modsat sig, tvært imod. For Aaret 1917—18 var den kontante Udgift til Understøttelse gennem Hjælpekassen beregnet til over 50000 Kr. pr. Maaned, uagtet den tidligere Formand for Hjælpekassens Bestyrelse, Forvalter Marinus Petersen, i Februar Maaned havde ment, at der kunde regnes med 30 à 35000 Kr. gennemsnitlig pr. Maaned. Desuden var der blevet givet ekstra Hjælp paa adskillige Omraader, f. Eks. som Rabat paa Kul, som Dyrtidstillæg til Funktionærerne, som Forhøjelse af Alderdomsunderstøttelse og paa flere andre Steder. Alt dette viste, at Byraadet gerne vilde hjælpe, saa det kunde ikke med mindste Ret siges, at Byraadet havde været karligt overfor dem, der virkelig følte Dyrtidens

Tryk. Taleren havde i Dyrtidsudvalget gjort alt muligt for at naa til Enighed, men Mindretallet havde ikke villet forhandle paa det Grundlag, man fra Flertallets Side havde foreslaaet. Taleren fremholdt dernæst Hovedpunkterne i de to Forslag og udtalte, at Mindretallet først havde holdt paa, at der skulde ydes 2½ Kr. pr. Indbygger om Maaneden, men var gaaet ned til 2 Kr., da det saa det økonomiske Resultat, samt at man i Flertallets Forslag havde Bevis for, at den Side af Byraadet, som Taleren tilhørte, var villig til at hjælpe dem, der led mest under Dyrtiden. I andre Kommuner som f. Eks. Aalborg, Randers og Odense og næsten alle andre Købstæder blev der ikke ydet nær saa meget som Flertallet nu foreslog, idet man i disse Byer end ikke anvendte § 1 fuldtud, medens Flertallet her foreslog at gaa langt ud derover. Efter Flertallets Forslag skulde Udgiften dækkes ved en Tillægsskat paa alle Indtægter paa 6000 Kr. og derover. Tillægsskatteprocenten vilde blive 2⁹/₁₀, og regnede man saa med, at Indtægten i 1917—18 vilde gaa ned til normal Højde, blev Skatteprocenten ca. 13, saaledes at de Skatteydere, der tillige skulde svare Tillægsskat, kom op paa en Skatteprocent af 15⁹/₁₀, hvilket vist maatte siges at være tilstrækkelig højt. Efter Mindretallets Forslag vilde Skatteprocenten for de Skatteydere, der skulde svare Tillægsskat, blive 20³/₁₀ og dertil kom Statsskat og Merindtægtsskat. Disse Folk vilde saaledes komme til at svare ca. 25 % af deres Indtægt i Skat, hvad vist enhver vilde kalde ganske urimeligt, foruden at det for manges Vedkommende vilde være umuligt at betale Skatten. Skulde Mindretallets Forslag blive vedtaget, hvad det vel nok blev, vilde det blive en storstilet Reklame for Aarhus, selv om det ikke blev i den Retning, man

kunde ønske. Følgen skulde i hvert Fald nok vise sig ved, at mange, navnlig Pensionister og Smaakapitalister, flyttede fra Byen. Det var jo nemlig kun Blaar i Øjnene paa disse Skatteydere, naar man fremhævede, at de jo ogsaa fik Rabatmærker. En Mand med 10000 Kr. i Indtægt vilde maaske faa Rabatmærker for 80 Kr., men komme til at betale 800 Kr. i Tillægsskat, og for en Indtægt paa 50000 Kr. blev Tallene 80 Kr. og ca. 4000 Kr. Værre var det dog, at mange i 1916 havde haft en ret stor Indtægt, som de vilde komme til at svare Tillægsskat af, uagtet de i 1917—18 vilde komme ned paa en Indtægt af 2—3000 Kr. Hvorledes saadanne Folk skulde udrede deres Skatter, var ikke let at se. Hr. Marthin Pedersen havde udtalt, at en stor Del af de ekstraordinære Indtægter var tjent paa Arbejderklassens Bekostning, men dette var ikke helt rigtig, idet vel nok den største Del var kommet ude fra. Taleren kunde ikke se andet, end at Mindretallets Forslag var et Klasseforslag, der tilsigtede at lade en mindre Del af Borgerne bære alle Udgifterne for den store Del. Taleren vilde gerne vide, hvorledes Mærkerne skulde anvendes. Efter Forslaget skulde alle Indbyggere have Ret til at faa Mærker, men det var ikke let at se, hvad f. Eks. de fattigunderstøttede, der boede paa Fattiggaarden, skulde bruge dem til, da det vel ikke var Meningen, at de skulde ombytte dem for Penge. De Mærker, der blev uddelt til fattigunderstøttede, for hvem man fik Refusion fra andre Kommuner, vilde være en ren og skær Foræring til disse Kommuner, og de alderdomsunderstøttede havde 2—3 Gange faaet Tillæg, sidste Gang 150000 Kr., og dermed skulde jo Merudgiften for dem i Anledning af Dyrtiden være dækket, ellers havde i hvert Fald Udvalget

for Alderdomsunderstøttelse baaret sig forkert ad, idet man fik Halvdelen refunderet af Alderdomsunderstøttelserne, men kun Trediedelen af Udgiften efter Dyrtidslovens § 2. De Mennesker, der boede i Pensionater, samt Husassistenter og Karle, der fik Kosten hos deres Principal, havde heller ikke Brug for Mærkerne. Udvalgets Flertal kunde ikke erkende, at der var en saadan Nødstilstand til Stede, at det var berettiget at gaa saa vidt, som Mindretallet foreslog. Først i den sidste Maanedstid var der blevet nogen Arbejdsløshed, men de fleste af de arbejdsløse vilde sikkert faa Beskæftigelse paa Landet, f. Eks. ved Tørveindustri o. lign. Taleren erindrede, at et Medlem af Byraadet engang havde sagt, at Mindretallet havde ingen Ret, men der var et andet Ord, der sagde, at strenge Herrer kun regerede kort. Maaske vilde man sige, at Udtalelser som Talerens bidrog til, at Folk flyttede fra Byen, men Ansvarret maatte dog komme til at hvile paa dem, der gennemførte Forslag som det, Mindretallet havde stillet. Det var næppe rigtigt, at Huslejen var steget 10--15 %, mange Lejere havde i hvert Fald ikke faaet Huslejen forhøjet. Ildebrændsel var ganske vist dyrt, men mange havde kunnet købe hos Belysningsvæsenet til ret rimelig Pris. Det maatte bemærkes, at naar Grænsen for Tillægsskatten var sat ved 6000 Kr., var det ikke en faktisk Indtægt paa denne Størrelse, men Skatteindtægten, saa det kunde meget vel ske, at Folk med kun 54--5600 Kr. i Indtægt kom til at betale Tillægsskat. Slutelig henstillede Taleren til Byraadet at vedtage Flertallets Forslag.

Simon sen bemærkede, at Mindretallets Forslag ikke var noget nyt, idet et lignende Forslag allerede var blevet drøftet i Byraadet, Pressen og

paa offentlige Møder og ved sidste Valg havde faaet Vælgernes Tilslutning. Særlig fra Middelstandens Side var det blevet fremhævet, hvor stor Betydning det vilde have, at § 2 blev ført ud i Livet, og samme Opfattelse var kommet frem ogsaa andre Steder, f. Eks. i Aalborg hvor Stiftamtmand Bruun havde gjort sig til Talsmand for, at der blev hjulpet efter § 2. Mindretallets Forslag var det samme som det Forslag, der havde foreligget før Valget. Den Gang vilde det daværende Byraadsflertal slet ikke forhandle om Dyrtidsforanstaltninger efter § 2, hvorimod man nu dog var kommet saa vidt, at man vilde høre Tale om nogen Regulering af Varepriserne for visse Dele af Befolkningen. Som Forholdene havde formet sig, vilde en Prisregulering efter § 1 imidlertid ikke betyde noget, uden at den blev dyrere end en Regulering efter § 2, saa der var ikke andet at gøre end at anvende denne Paragraf, hvis man overhovedet vilde foretage en Prisregulering. Den forrige Dyrtidslov var ikke blevet anvendt i sin fulde Udstrækning, idet de store Skatteydere var blevet sparet for et Beløb paa 400000 Kr., som de kunde komme til at betale efter denne Lov. De store Skatteydere vilde altsaa komme til at slippe meget billigt, hvis § 2 ikke blev anvendt. Dyrtidsloven var en Frugt, som Befolkningen selv maatte plukke, og her i Byen havde Vælgerne sagt, at Frugten skulde plukkes. Udvalgets Fleritals Forslag vilde bestemme, hvem der skulde nyde godt af Prisreguleringen, medens Mindretallets Forslag muliggjorde det for Borgerne selv at afgøre dette. Der kunde derfor ikke siges noget bestemt om, hvor stor Udgiften vilde blive. Velhaverne kunde jo lade være med at benytte Prisnedsættelserne, hvis de fandt Foranstaltningen menings-

løs. Naar Flertallet fandt det uheldigt at sætte Skatteprocenten ved 6000 Kr., kunde de Herrer have foreslaaet at sætte Grænsen ved 8000 eller 10000 Kr., hvilket man fra Talerens Partis Side antagelig intet vilde have imod. Som sædvanlig truede den konservative Side med at gaa til Ministeren, hvis den ikke fik sin Villie. Forhaabentlig fik den ikke noget ud af det. Den af Udvalgets Mindretal foreslaaede Rabat vilde betyde ikke saa ganske lidt for mange Mennesker. Arbejdsløsheden tiltog, og Nødstilstanden forøgedes fra Dag til Dag. Stat og Kommune havde givet Dyrtidstillæg til Folk med ret store Indtægter, men Folk i privat Tjeneste havde intet faaet. Nu havde Rigsdagen givet en Lov, der kunde hjælpe disse Folk, og denne Lov burde benyttes. Det kunde næppe være Hr. Møllers Mening, at Fattiggaardens Beboere, Husassistenter, Pensionærer o. lign. skulde kunne faa Dyrtidsmærker. De, der ikke selv skulde købe deres Varer, fik selvfølgelig ingen Kuponer.

M o u s t e n troede, at der efter Mindretallets Forslag vilde blive ydet lidt mere end efter det tidligere Forslag, men Forskellen var dog ikke ret stor. Det, der vilde blive ydet, var kun lidt imod, hvad der burde ydes, hvis man skulde naa til fuld Retfærdighed. Forholdet var jo nemlig det, at en Del Mennesker havde tjent mange Penge under Krigen, til Dels paa Bekostning af Landets øvrige Indbyggere. Kommunebogholderens og Skatteinspektørens Beregning syntes at være stillet noget kunstigt op. Det faktiske var i hvert Fald, at der i 1916 var blevet tjent 12 Millioner Kr. mere end i forrige Aar, og at Skatteprocenten for Indtægter over 6000 Kr. vilde blive 7,6 % plus 4 % ifølge Mindretallets Forslag, altsaa ialt ca. 11,6 %.

N. J o h L a u r s e n havde forstaaet det saaledes, at ogsaa Indtægter, der var noget mindre end 6000 Kr. kunde komme til at betale Tillægsskat. Kommunebogholderen og Skatteinspektøren havde naturligvis ifølge Mindretallets Forslag maattet gaa ud fra, at alle Byens 66000 Indbyggere skulde have en Rabat af 2 Kr. pr. Maaned, men selv om en Del ikke benyttede Dyrtidsmærkerne, blev det dog næppe saa mange, at man kunde regne med en synderlig mindre Udgift end den kalkulerede. Det var meget rigtigt, at Taleren havde stemt for Dyrtidsloven, men der var jo derfor intet til Hinder for, at han kunde anse nogle af dens Paragraffer mindre gode. I mange Kommuner vilde §. 2 ikke blive anvendt, og blandt dem burde Aarhus efter Talerens Mening være. Det var forstaaeligt nok, at Byraadets Flertal følte sig bundet til Dyrtidsforslaget, som det delvis var valgt paa, men det kunde da ikke forpligte Byraadets øvrige Medlemmer. Iøvrigt vilde Taleren antage, at Flertallet helst vilde bort fra Forslaget. Forholdet var jo, at man var kommet ind i en saa vanskelig Periode, at det vilde blive svært at komme tilbage til normalt Leje igen, og Spørgsmaalet var da, om man skulde gøre Vanskelighederne større eller begrænse dem. Det var ikke godt i Øjeblikket at bruge de sidste Ressourcer, da der kunde komme Tider, hvor de vilde være mere nødvendige. Spørgsmaalet var altsaa, om der i Øjeblikket var Trang til saa vidtgaaende Foranstaltninger, som Forslaget gik ud paa, og om man ved at gennemføre Forslaget vilde tjene Kommunens Tarv. Det vilde ikke blive nogen god Fremtidskapital for Kommunen, at hele Byen skulde være understøttet, og at den Del af Indbyggerne, der skulde bære Byrden, mente at være

gaaet for nær. Hr. Simonsen havde betegnet Forslaget som moderat, og man kunde altsaa vente sig mere yderliggaaende Foranstaltninger, men det faktiske var dog, at Socialdemokraterne skar en bred Rem af andres Ryg, hvilket naturligvis var en nem Haandtering. Naar man bad andre bringe store Ofre, burde man ogsaa selv ofre noget. Taleren havde faaet en Følelse af, at store Dele af den offentlige Hjælp blev brugt til at betale Fagforeningskontingent, og han vilde derfor sætte Pris paa, at Fagforeningerne bragte det Offer for et halv Aars Tid at suspendere deres Kontingent. Dette vilde have en vis etisk Betydning, og det paagældende Beløb vilde nok kunne taale at ses ved Siden af det Beløb, man nu talte om til Dyrstidsforanstaltninger. Dersom Fagforeningerne bragte det Offer, kunde det maaske gøre de bedrestillede mere offervillige. Endelig vilde man ogsaa derved modvirke, at en Del Mennesker blev ringere af Tankegang, end de gerne skulde. I disse Aar havde mange vænnet sig til at tage mod Understøttelse og afvænnethed sig fra det rigtige, at Folk selv burde bære deres Byrder. Ved at understøtte hele Befolkningen fremelskede man den Følelse, at Samfundet skulde forsørge alle, medens det virkelige dog var, at enhver ved Flid og Vindskibelighed skulde sørge for sig selv. Taleren var en Ven af den almindelige Valgret, men han indsaa, at dersom den almindelige Valgret skulde gaa en god Fremtid i Møde, maatte Retsfølelsen ikke blive krænket for stærkt. Taleren savnede Socialdemokraternes oprindelige Forslagsstiller i Dag, men den Ordfører, som var kommet i Stedet, havde sagt noget om, at Familier uden Børn kunde være lige saa trængende som Familier med Børn. Denne Paastand var dog vist lidt hasarderet, for selv om

Børn var en Rigdom, var det dog næppe af den Slags, der taltes i Penge. Det var sandt, at Vanskelighederne blev større og større, men dette blev ogsaa mærket af Familier med nogenlunde Kaar. Statens Gæld var under Krigen steget med 200 Millioner Kr., og Kommunen havde ogsaa laant en Del. Den Begyndelse der nu blev gjort, kunde derfor ikke berolige Taleren. Skulde Udvalgets Mindretals Forslag blive vedtaget, vilde det komme til at svide til Byen i mange Aar. Arbejdet var vel en Kilde til Rigdom, men det var ikke hele Kilden, og der var mange Slags Arbejde uden det rent kropslige. Blev Forslaget gennemført, kunde Arbejdsevnen let svækkes hos mange. Taleren bad sluttelig Byraadet vedtage Udvalgsflertallets Forslag. Blev dette vedtaget, blev man fri for Indsigelsen overfor Ministeren, og man vilde faa Raad til at se en mere faretruende Situation i Møde.

B e c h vilde henstille, at man søgte at undgaa den stigende Arbejdsløshed ved at have Arbejde parat til at tilbyde de arbejdsløse. Det vilde være mere værdifuldt for alle Parter, baade Kommunen og de enkelte, at tilbyde Arbejde end Penge, ikke mindst fordi det gjaldt om at være i Træning med Arbejde til den haarde Konkurrence, som vilde komme efter Krigen. Var man først blevet afvænneth med at arbejde, var det vanskeligt atter at tage fat med den tilbørlige Kraft. Det gjaldt da om at finde Arbejde til de arbejdsløse og navnlig Arbejde, der ikke krævede Raamaterialier. Taleren skulde i saa Henseende pege paa Udgravningen ved Hallsvej og de øvrige Foranstaltninger i Anledning af Banegaardsforholdenes Ordning, paa »Frihedens« Omdannelse til Park og paa Anlægget af et Stadion, og han vilde i det hele taget henstille til de for-

skellige Udvalg at have Arbejde parat, efterhaanden som Arbejdsløsheden tog til.

Marthin Pedersen havde ikke mærket meget til Udvalgsflertallets Forhandlingsvillighed. Det var muligt, at Mindretallets Forslag var mere vidtgaaende end Dyrtidsforanstaltningerne i de fleste andre Byer, men det laa naturligvis i, at disse andre Byer blev styret ud fra samme Synspunkt, som raadede hos Udvalgets Flertal, og det var intet Bevis for, at Mindretallets Forslag ikke var berettiget og forsvarligt. Iøvrigt kunde der dog henvises til Nakskov, hvor alle Partier var enedes om at praktisere Dyrtidsloven paa lignende Maade, som Udvalgets Mindretal nu foreslog. Hr. N. Joh. Laursen havde talt smukt om det etiske, og Taleren skulde gerne erkende, at det vilde være rart, om der i større Grad var blevet set paa det etiske, end Tilfældet havde været. Taleren skulde i saa Henseende erindre om, hvorledes man ved Krigens Begyndelse fra alle Sider havde sagt, at det nu gjaldt om at staa samlet, men at det ikke varede længe, inden en Del af de bedst stillede paa alle mulige Maader søgte at berige sig paa de mindre velstillede Bekostning. Hr. N. Joh. Laursen havde videre talt om, at Mindretallets Forslag gik ud paa at skære en bred Rem af anden Mands Ryg, men det virkelige Forhold var jo dog, at man kun ønskede at følge den Vej, som Hr. N. Joh. Laursen selv gennem Lovgivningen havde givet Anvisning paa. Det var muligt, at Forslagets Gennemførelse vilde bevirke nogen Fraflytning fra Byen, men det blev jo kun Bevis for, at der var Folk, som vilde unddrage sig deres Forpligtelser. Forhaabentlig blev Skatteforholdene saaledes ændret, at dette ikke lod sig gøre.

Simonsen havde fundet det interessant at høre Hr. N. Joh. Laursens Bemærkninger om den almindelige Valgret, idet det jo tydeligt af disse fremgik, at Hr. Laursen kun fandt den almindelige Valgret god, naar den ikke vilde andet end det, Hr. Laursen og hans Meningsfæller vilde. Ved sidste Valg havde den almindelige Valgret imidlertid villet noget mere, og saa var Hr. Laursen ikke mere med. Det var ikke nogen fin Tankegang, Hr. Laursen aabenbarede ved sin Udtalelse om, at Socialdemokraterne helst vilde være fri for Forslaget. Dette var saa moderat, som det kunde være, og selv om det blev gennemført, vilde der være langt tilbage, inden den store Del af Befolkningen fik det, der efter Luther blev anset for nødvendigt for et Menneskes Nødtørft og Næring. Hr. Laursens Bemærkninger om Fagforeningerne viste, at disse ikke havde nogen Ven i Hr. Laursen. Fagforeningerne havde skaffet Arbejderne Fordele, der var mange Gange mere værd end det Kontingent, der var ydet til dem. I Stedet for at suspendere Fagforeningernes Kontingent, maatte man hellere fritage Arbejderne for at betale Skat, men skulde der inddrages Kontingenter, maatte man hellere lade Mesterforeningerne gøre Begyndelsen. Det var ikke Arbejderne, men andre, der skar brede Remme af andres Ryg. Som Forholdene stillede sig, var Velhaverne ikke gaaet for nær. Selv om en Mand, der havde skrabet en Million ind ved andres Arbejde, skulde svare 25 % i Skat, slap han dog let i Sammenligning med den Mand, som med en Indtægt paa 15—1600 Kr. skulde betale 6—7 %. Naar den ny Grundlov traadte i Kraft, vilde de store Indtægter forbaabentlig faa en hel anden Skattefordeling at se.

Møller fremhævede, at Nakskov var den eneste By i Landet, der havde gennemført et Forslag af lignende Art som det Udvalgets Mindretal nu fremsatte. Det var godt, at Hr. Simonsens Evne ikke var saa god som hans Villie, for ellers vilde de, der tjente noget, sikkert komme til at betale det hele i Skat.

Brøndum kunde ikke se rettere, end at Vælgerne havde ønsket, at Forslaget skulde gennemføres, og dette maatte naturligvis saa ogsaa ske. Da Staten kunde tage Indtægten, hvor den fandtes, vilde det have været rigtigst, om den ogsaa havde paataget sig de prisregulerende Foranstaltninger, men paa den anden Side maatte det dog erindres, at det var de borgerlige Partier, som havde modsat sig en Skatteordning, hvorefter Kommunerne kunde tage Skatten, hvor Indtægten blev tjent. Dyrtiden var ikke alene en Følge af de udenrigs Forhold, men maaske nok saa meget af, at Folk berigede sig paa Indlandets Bekostning. Netop naar man ikke vilde fremme de mindre heldige Følger af Understøttelsessystemet, burde man gaa til Prisreduktionen. De borgerlige Partier vilde kun hjælpe de aller daarligst stillede, men vilde have Ret til at trykke dem, der ikke ønskede offentlig Hjælp, ned til det mindst mulige. Selv om Arbejdslønnen var blevet noget forhøjet for en Del Arbejdere, var der dog mange, som intet havde faaet, og under alle Omstændigheder havde Lønstigningen langt fra holdt Trit med Prisstigningen. Følgen var da ogsaa, at mange Familier levede i stor Nød. Helst burde derfor Priserne reguleres ned til normal Højde, men det var jo ikke muligt.

N. J o h. L a u r s e n havde ikke mærket til, at Regeringspartierne havde gjort noget for at faa

en bedre Skatteordning gennemført. Det var rigtigt, at der var gaaet meget i Stykker i Krigsaarene, men derfor skulde man alligevel søge at faa det etiske frem, hvor det var muligt. Taleren beklagede, at man ikke vilde tage hans lille Anvisning angaaende Fagforeningerne op, skønt der ingen Skade vilde være sket derved, og skønt det ikke var helt rigtigt, at offentlig Hjælp blev brugt til at betale Fagforeningskontingent med. Hr. Brøndum havde ment, at man netop som Modvægt mod Understøttelsessystemet burde foretage Prisreduktioner. Hertil vilde Taleren bemærke, at han ofte havde set ny Veje for Understøttelse blive sat i Værk, men aldrig set, at de gamle Veje derfor blev mindre betraadt.

B r a m m e r kunde ikke stemme for noget af Forslagene. Taleren havde den Opfattelse, at der i Aarhus var stor Lyst til at hjælpe dem, der var i Nød, og han vilde meget beklage, om Gennemførelsen af Mindretallets Forslag skulde bevirke, at Offervilligheden blev mindre i Fremtiden. Flertallets Forslag vilde næppe være tilstrækkeligt, men Mindretallets var for vidtgaaende og desuden ret uklart. Da baade Flertallet og Mindretallet havde udtalt Forhandlingsvillighed, vilde der forhaabentlig kunne komme et godt Resultat ud af en fortsat Forhandling, og dette vilde være særdeles glædeligt, da det vilde have stor Betydning, om man kunde naa til en enstemmig Beslutning. Blandt de anførte Næringsmidler, som skulde berøres af Prisnedsættelserne, savnede Taleren Mælk. Kunde man foreløbig enes om en betydelig Prisnedsættelse for Mælk, burde Forhandlingerne fortsættes, og man vilde forhaabentlig saa naa til et Resultat, der kunde samle alle.

Mindretallets Forslag vedtoges. Der vil være at indgive Andragende til Ministeriet om Samtykke til de ommeldte Foranstaltningers Iværksættelse, medens Spørgsmaalet om, hvorledes Udgiften skal bæres, udsættes til senere Behandling overensstemmende med Dyrtilslovens § 8.

11. (J. Nr. 34—1917). Indstilling fra Udvalget angaaende **Opførelse af kommunale Beboelsesbygninger** om, at det i forrige Møde ommeldte Beløb af 240000 Kr. foreløbig udredes af Laanemidler, indtil Ejendommene kan prioriteres med Kreditforeningslaan og Laan af Statskassen i Henhold til Loven af 31. Marts 1917.

Formanden forelagde Indstillingen.

Mikael Johansen spurgte, om Udvalget var opmærksom paa, at der var kommet et Cirkulære angaaende Tidsfristen for Indsendelse af Andragender om Statslaan.

Jakob Jensen bad Kasseudvalget tage sig af den Side af Sagen.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 81—1917). Andragende fra Foreningen »Arbejde adler« om at faa overladt et Areal til **Kartoffeldyrkning**.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa Indstilling om, at der i indeværende Aar uden Vederlag overlades Foreningen 2 a 3 Tdr. Land Syd for Svendborgvej og Øst for Pontoppidansgade.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 78—1917). Meddelelse fra den danske Købstadforening om Afholdelse af **Købstadmøde** i Juni 1917.

Formanden meddelte, at der fra den socialdemokratiske Gruppe forelaa Forslag om til dele-

gerede at vælge Jakob Jensen, Christensen, Mousten og Marthin Pedersen.

P. Petersen foreslog Mikael Johansen, Møller og Formanden.

Jakob Jensen bemærkede, at det var kedeligt, den borgerlige Gruppe satte Formanden sidst paa Listen, eftersom der kun skulde vælges 6, og Gruppen kun kunde tilkomme 2. Da Socialdemokraterne altid var meget medgørlige, skulde de dog trække deres 4. Mand tilbage.

Mikael Johansen mente, at den borgerlige Gruppe kunde vælge 3 Mand.

Brammer vilde meget gerne have, at Formanden kom med.

Formanden var i Almindelighed ikke begærlig efter at komme med, men vilde dog denne Gang gerne vælges, da et bestemt Emne vedrørende Havnevæsenet skulde behandles.

Formanden, Jakob Jensen, Christensen, Mousten, Møller og Mikael Johansen valgtes.

14. (J. Nr. 62—1917). Andragende fra Vognmand M. Grotkjær Rasmussen om Tilladelse til at forhøje **Taksterne for Automobilomnibussen mellem Sporvejsremisen og Varna** fra 20 Øre til 25 Øre pro persona for en Enkelttur, dog for Børn under 10 Aar fra 10 Øre til 15 Øre.

Fra Brolægningsudvalget forelaa Indstilling om, at Andragendet bevilges paa Vilkaar, at Forhøjelsen kun er midlertidig, saaledes at Byraadet er berettiget til til enhver Tid igen at nedsætte Taksterne til de nugældende, og at de øvrige Betingelser for Kørselstilladelsen fremdeles skal være gældende.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 96—1917). Andragende fra **Ormslev Børnehjem** om Bidrag.

Det paa Budgettet under Konto XIX 6 g opførte Beløb af 200 Kr. anvistes.

16. (J. Nr. 22¹—1917). Udkast til **Købekontrakt** med Murermester H. Hansen angaaende en Byggegrund ved Steinmannsgade.

Godkendtes.

17. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og fra Bygningsvedtægtens § 19** for:

- a. (J. Nr. 2⁹—1917). Rosenkrantzgade Nr. 16.
b. (J. Nr. 2¹³—1917). Kaløgade Nr. 6.

Anbefaledes.

18. (J. Nr. 2¹²—1916). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og fra Bygningsvedtægtens §§ 14 og 19** for Vestergade Nr. 77.

Anbefaleres.

19. Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 26** for:

- a. (J. Nr. 2¹¹—1917). Søgade Nr. 8.
b. (J. Nr. 2²⁰—1917). Holbergsgade Nr. 20.

Anbefaledes.

20. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for:

- a. (J. Nr. 2¹⁰—1917). Mindebrogade Nr. 1.
b. (J. Nr. 2²¹—1917). Falstersgade Nr. 32.
c. (J. Nr. 2¹⁶—1917). Søndergade Nr. 1 b.

Anbefaledes.

21. (J. Nr. 2¹⁵—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21 og 6 og fra Bygningsvedtægtens §§ 19 og 25** for Trepkasgade Nr. 10.

Anbefaledes.

22. (J. Nr. 2¹⁴—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21 og 6 og fra Bygningsvedtægtens §§ 14 og 19** for Steinmannsgade Nr. 3.

Anbefaledes.

23. (J. Nr. 2²⁶—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21, 6 og 8** for Sct. Pauls Kirkeplads Nr. 2.
Anbefaledes.
24. (J. Nr. 2²⁴—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21 og fra Bygningsvedtægtens §§ 19 og 25** for Grønnegade 73.
Anbefaledes.
25. (J. Nr. 2¹⁷—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21 og 10 og fra Bygningsvedtægtens §§ 17 og 26** for Jydsk Andels-Foderstofforretnings Bygning paa Bispetorvet.
Anbefaledes.
26. (J. Nr. 2¹⁸—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens §§ 21, 6 og 8 og fra Bygningsvedtægtens §§ 12 og 19** for Ejendommen Skolebakken Nr. 17 og Mejlgade Nr. 20.
Anbefaledes.
27. (J. Nr. 2²²—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens §§ 19 og 25** for Tømrermester Th. Pedersens Ejendom i Møllegade.
Anbefaledes.
28. (J. Nr. 2²³—1917). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 6 og fra Bygningsvedtægtens § 19** for Murermeister M. Leths Ejendom i Trepkagade.
Anbefaledes.
29. (J. Nr. 104—1917). Fra Skoleudvalget forelaa følgende Indstilling angaaende **Opførelse af en ny Skolebygning:**

»I Overensstemmelse med det ærede Byraads Beslutninger af 23. November og 6. December 1916 har Arkitekt Ludv. A. Petersen efter Anmodning fra Skoleudvalget udarbejdet nogle Skitser til en ny Borgerskole, der skal ligge ved Læssøesgades Forlængelse paa en Grund, hvorpaa

der kan opføres en Skole af Type som Borger-skolen, Samsøgade.

Disse Skitser tilligemed et kalkulatorisk Overslag forelægges herved det ærede Byraad, for at det kan blive afgjort, hvilken Skitse der skal foretrækkes.

Forskellen mellem de forelagte Skitser er iøvrigt ikke meget stor; Typen er i alle Tilfælde som Borgerskolen, Samsøgade: En Bygnings-firkant med en overdækket Gaard i Midten, hvorunder Varmeanlægget findes. Der bliver 24 (eller 25) almindelige Klasseværelser, 2 Gymnastiksale, 2 Sangklasser, 2 Naturkundskabsklasser, Sløjdløkal, Husgerningslokale, Badstue, BESPISningskøkken, Lærer- og Lærerindeværelse, Overlærerkontor samt disponible Rum til Depot og Bibliotek m. m. Tegningerne viser, i hvilke af Bygningens Etager de forskellige Lokaler tænkes indrettet.

Bolig til Overlærer og Skolebetjent findes i en særlig Bygning, som vist paa Situationsplanen.

Af de foreliggende Skitser foretrækker Skoleudvalget den, som er mærket IV, og man anmoder herved det ærede Byraad om Bemyndigelse til at lade Arkitekten udarbejde Hovedtegninger af Skolen i Overensstemmelse med denne Skitse.

Samtidig indstiller man, at der i Overensstemmelse med Arkitektens Overslag bliver stillet 554000 Kr. til Skoleudvalgets Raadighed til Skolens Opførelse.«

J a k o b J e n s e n forelagde og anbefalede Indstillingen samt oplyste, at man i Aar kun tænkte at lægge Fundamentterne og bygge Kælderen, idet man beregnede at faa Skolen færdig til Brug til Foraaret 1919.

P. Petersen fandt det ejendommeligt, at Byraadet lige efter Debatten om den alvorlige Situation kunde faa præsenteret et Projekt til et Skolepalads til 550000 Kr. Det var vel kønt, at Børnene gik i flotte Skolebygninger, men der var dog ogsaa andre Ting, der spillede en Rolle ved Undervisningen, saa Taleren vilde protestere mod den Flothed, man nu ogsaa denne Gang vilde udvise. Antagelig vilde man ved en Konkurrence kunde faa en lige saa god og hygiejnisk Bygning til en billigere Penge. -

Jakob Jensen var forbavset over, at Hr. P. Petersen vilde tale om Flothed i Forbindelse med det forelagte Projekt, da der ikke var anden Flothed, end at der skulde anvendes Granit i Sokkelen og saa Mursten med Riller paa Facaden.

Indstillingen vedtoges.

Mødet den 3. Maj 1917

af Byraadets valgte Medlemmer under Ledelse af Redaktør Simonsen som valgt Formand til **Decision af Kommunens Regnskab for 1915—16.**

Fraværende: Samuelson.

Der fremlagdes:

Indstilling fra Decisionsudvalget til Regnskabet Decision.

Talrevisions Antegnelser til Regnskabet og den kritiske Revisions Bemærkninger til samme.

Regnskabet decideredes overensstemmende med Udvalgets Indstilling.
